

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Навчально-науковий інститут фізичної культури
Кафедра туризму і готельно-ресторанного сервісу

Кульченко Ігор Юрійович

**ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРІВ АКТИВНОГО ТУРИЗМУ ДЛЯ МОЛОДІ ПО
ЧОРНОГОРІЇ**

Спеціальність: 242 Туризм

Галузь знань: 24 Сфера обслуговування

Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеню бакалавра

Науковий керівник

_____ І. С. Зігунова

Кандидат педагогічних наук, доцент

«_____» _____ 2021 року

Виконавець

_____ І. Ю. Кульченко

«_____» _____ 2021 року

Суми 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ АКТИВНИХ МІЖНАРОДНИХ ТУРІВ.....	5
1.1. Сутність поняття активний туризм та його види.....	5
1.2. Характеристика ресурсів, щодо організації турів з активного туризму по території Чорногорії.....	11
Висновки до розділу 1.....	15
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ТУРІВ АКТИВНОГО ТУРИЗМУ	16
2.1. Методика організації міжнародних турів з активного туризму	16
2.2. Результати аналізу ринку активного туризму України, щодо організації активних турів по території Чорногорії.....	18
Висновки до розділу 2.....	26
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА АКТИВНОГО ТУРУ ДЛЯ МОЛОДІ ПО ЧОРНОГОРІЇ.....	28
3.1. Паспорт розбленого туру з активного туризму	28
3.2 Калькуляція туру	30
Висновки до розділу 3.....	34
ВИСНОВКИ	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	38
ДОДАТКИ	Error! Bookmark not defined.

ВСТУП

Актуальність теми. Активний туризм стає все більш вагомим сегментом туристської галузі, залучаючи сотні мільйонів прихильників активного відпочинку у природне середовище.

Активний відпочинок є більш ефективний для цілей фізичної, емоційної, інтелектуальної рекреації, ніж туризм пасивного відпочинку. Активні форми туризму забезпечують необхідне за обсягом і інтенсивністю фізичне навантаження для учасників туристських заходів, що є найважливішим чинником їх повноцінного відпочинку та ефективного оздоровлення.

Активний туризм сьогодні насичений пізнавальним компонентом, духом відкриття раніше невідомого, більше того, вибір способу і засобу пересування залежить саме від поставленої пізнавальної мети. Наявність привабливої пізнавальної мети «відкриття» часто формується на основі історичних та краєзнавчих матеріалів або дослідження природних явищ, що призводить до того, що активний туризм часто визначається як пригодницький.

Як сфера туристської діяльності – активний туризм, науковці та практики відносять до видів рекреаційно-туристської та рекреаційно-спортивної діяльності. Тому він має високу привабливість у споживачів, особливо у молоді. Дослідження його меж і структури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями проблематики організації та здійснення подорожей з активного туризму приділяється значна увага у працях закордонних та вітчизняних науковців, зокрема: Колотуха О. В [1], Булашев О. Я. [2], Федоришина Л. М. [3], Зігунов В. М. [4], Беспала О. А. [5] та інші [6 – 8].

Метою дослідження є виявлення теоретико-методичних основ організації, розробки та реалізації закордонних трекінговних турів для молоді, на прикладі Чорногорії.

Завдання роботи:

- виявити ресурси для здійснення турів активного туризму по Чорногорії;
- визначити основи організації міжнародних турів з активного туризму;
- проаналізувати ринок України, щодо організації турів активного відпочинку по території Чорногорії.
- розробити туристський продукт з активного туризму для молоді по Чорногорії.

Об'єкт дослідження: активний туризм.

Предмет дослідження: процес створення міжнародних трекінгових турів.

Методи дослідження: методи аналізу та синтезу, метод порівняння та узагальнення.

Наукова новизна одержаних результатів: полягає у розробці активного маршруту для молоді (студентів) закладів вищої освіти Сумської області.

Практичне значення одержаних результатів: полягає у залученні молоді (студентів) Сумського регіону до пізнання навколишнього середовища та оздоровлення у закордонних подорожах.

Апробація результатів та публікацій. Апробація результатів була проведена під час III Міжнародної науково-практичної конференції «Індустрія туризму та гостинності: досвід, проблеми, перспективи», що відбулася 14-15 квітня 2021 року у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (додаток А).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ АКТИВНИХ МІЖНАРОДНИХ ТУРІВ

1.1. Сутність поняття активний туризм та його види

Активний туризм є феноменом ХХ століття, що змінив погляди суспільства до активного відпочинку. Займатися активним туризмом може кожна людина у будь-якому куточку країни, області, міста тощо. Активний туризм – це відпочинок людини, який відбувається на основі перезавантаження його організму зі звичайного життєвого побуту на побут, що виникає під час подорожі у природньому середовищі.

Активний туризм – це вид туризму, що передбачає певні фізичні навантаження з використанням активних засобів пересування, переважно на територіях з унікальним ландшафтом та збереженим природним середовищем [1, 34]. Такі науковці, як Колотуха О. В. [1], Зігунов В. М. [4] та інші [5], [6], визначають активний туризм, як види туристських подорожей, що відбуваються у будь-якому природньому середовищі з використанням активного способу пересування (велосипедний, піший, лижний, водний тощо) по певному маршруту.

Розглядаючи види активного туризму можемо сказати, що даний вид туризму досить багатогранний, серед них практики і вчені виділяють: пішохідний, водний, вело, гірський, лижний туризм тощо [7, 6]. Головною особливістю багатьох видів і форм активного туризму є те, що турист не прагне досягти спортивних результатів з того чи іншого виду активного туризму, тому ці види є більш масовим, популярним та доступними для великої кількості людей.

Головними завданнями активного туризму можемо виділити наступне:

- вдосконалення фізичного стану людини;

- раціональне використання вільного часу;
- оптимальне використання туристських ресурсів;
- забезпечення особистої безпеки під час подорожі, тощо.

Фахівці міжнародного туризму відмічають, що з кожним роком тенденція на активний (пригодницький) туризм, як окремий сегмент індустрії гостинності, стає популярним. За даними UNWTO (Всесвітньої туристичної організації), найпопулярнішими видами активного туризму є піший, велосипедний, лижний, а також водний [9].

Розглядаючи сутність активного туризму можемо зазначити, що часто його поєднують зі спортивним туризмом, хоча це не так. Головною відмінністю активного туризму від спортивного туризму є те, що в багатьох активних подорожах не потрібно виконувати певні спортивні вимоги, а достатньо пройти по маршруту та отримати задоволення від активного відпочинку. Активний туризм передбачає проходження нескладної дистанції з використанням активних способів пересування [10].

Фахівці Всесвітньої асоціації пригодницького туризму (Global Adventure Travel Trade Association) до пригодницького туризму відносять будь-яку туристську активність, яка включає хоча би дві з трьох ознак: фізичну активність, культурну взаємодію або занурення у природне середовище [11, с. 154].

Отже, розглянемо структуру сучасного активного туризму, що зображено на рис. 1.1. Можемо побачити, що до структури активного туризму входить рекреаційний, спортивний та пригодницько-екстримальний туризм та інші види активної рекреації. Кожен вид займає певне важливе місце під час організації активної подорожі, завдяки якому турист отримує необхідні навички, знання, вміння та задоволення своїх туристських потреб.

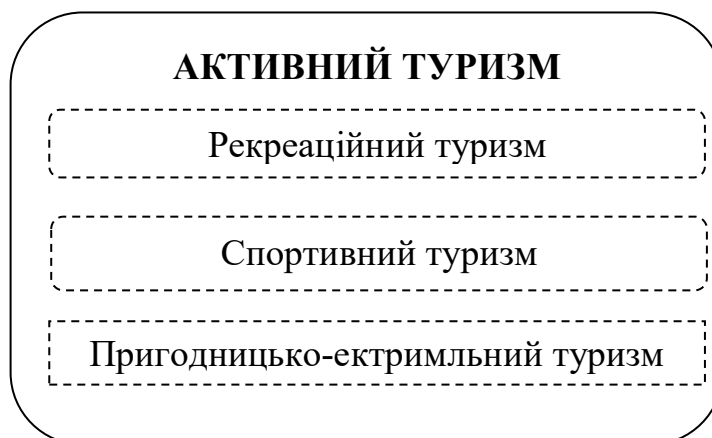

Рисунок 1.1. Структура сучасного активного туризму [6]

Розглядаючи структуру сучасного активного туризму визначаємо його види, до яких входять: пішохідний, велосипедний, водний, повітряний, гірський, спелеологічний, лижний, комбінований тощо [12, 122]. Дані види спортивного туризму є базовими видами активного туризму, відтак розглянемо їх.

Пішохідний туризм – це один з найпопулярніших видів спортивного туризму, основною ціллю якого є подолання групою туристів маршруту по місцевості з місця старту до місця фінішу за вказаний проміжок часу [13]. Пішохідний туризм гарно сприяє інтелектуальному та фізичному розвитку людини, допомагає підтримувати гарну фізичну форму за рахунок перебування у природньому середовищі [14]. Під час подорожі, маршрут може передбачати вивчення історичної та культурної спадщини місцевості, може містити також програму фізичної та спортивної підготовки [15].

Велосипедний туризм – це подорожі на велосипеді, один з видів спортивного туризму – масового і популярного спорту. Маршрути для велосипедного туризму розробляються по різній місцевості: рівнини, гірська місцевість, по спеціальним стежкам тощо. Для велосипедного туризму було розроблено спеціальні конструкції для велосипедів, до яких можна покласти необхідні речі. Існують також і змагання з велосипедного туризму, в якому присутні звання та ранги за проходження певної дистанції [16].

Водний туризм – це динамічний вид активного відпочинку, який передбачає рух на гумових надувних човнах, байдарках, плотах і катамаранах вниз за течією. Дані подорожі відбуваються як по тихим річкам, так і по бурхливим гірським потокам. Завдяки складності маршруту та швидкості течії залежить рівень складності маршруту. Чим рівень більший, тим більший ризик очікує на дистанції [17].

Гірський туризм – це пересування групи людей у гірській місцевості за певним, заздалегідь складеним маршрутом. Гірським туризмом можуть займатися далеко не всі, бо він передбачає велике навантаження на організм, оскільки турист несе досить важкий рюкзак по рельєфній місцевості. Також на маршруті можуть траплятися протяжні перешкоди у вигляді гірської річки [18].

Спелеотуризм – один з видів спортивного туризму, мета якого полягає в подорожах по природних підземних печерах і проходження різноманітних перешкод (сифони, колодязі) з використанням спеціального спорядження (акваланги, карабіни, мотузки, гаки, індивідуальні страхувальні системи та ін.). Дослідження нових спелео маршрутів пов'язаних з дослідженням печер – спелеологією.

Головними особливостями спелеотуризму є: складність (підземних маршрутів), зумовлена різноманітністю рельєфу печер (колодязі, завали, вузькі щілини, підземні річки і ін.), висока вологість повітря (до 100%) при низькій температурі, відсутність будь-якого природного освітлення [19].

Лижний туризм – це різновид спортивного туризму, що передбачає рух на лижних засобах пересування. Даний вид туризму є різноманітним: можна виходити в походи вихідного дня по прокладеній лижні або вирушити у багатоденний похід з великою дистанцією по засніженій місцевості. Підготовані туристи вирушають навіть у експедиції до Антарктиди чи Арктики, що передбачає великі фізичні навантаження [20].

Повітряний туризм – це вид активного туризму, в основі якого є подолання маршруту в повітрі. Даний вид туризму найменш розповсюджений через свою вартість. Повітряний туризм представлений у використанні

повітряних куль, парашутизм, парапланеризм, дельтапланеризм, мотodelьтапланеризм, тощо [21].

Розглянемо, сутність вище зазначених видів активного туризму, які представлено на (рис. 1.2).

Рисунок 1.2 Сутність видів активного туризму

Відтак, виділимо спільні ознаки всіх видів активного туризму (місце, термін перебування та діяльність у місці тимчасового перебування, що не пов'язана з отриманням трудових доходів):

– активний характер туристських заходів;

- проведення заходів в незайманому або слабозміненому природному середовищі;
- здебільшого маршрутний характер заходів;
- потреба в значному територіальному ресурсі;
- орієнтованість на природні ресурси;
- специфічна пов'язаність з індустрією активного туризму;
- залежність від кліматичних умов регіону.

В залежності від основної цілі подорожі можна виділити головну ознаку активного туру, сутність якої полягає у подоланні маршруту у природньому середовищі.

Однією з особливостей побудови маршрутів з активного туризму є їх конфігурація. Конфігурація маршрутів в активному туризмі у базових видах, представлено на рисунку 1.3.

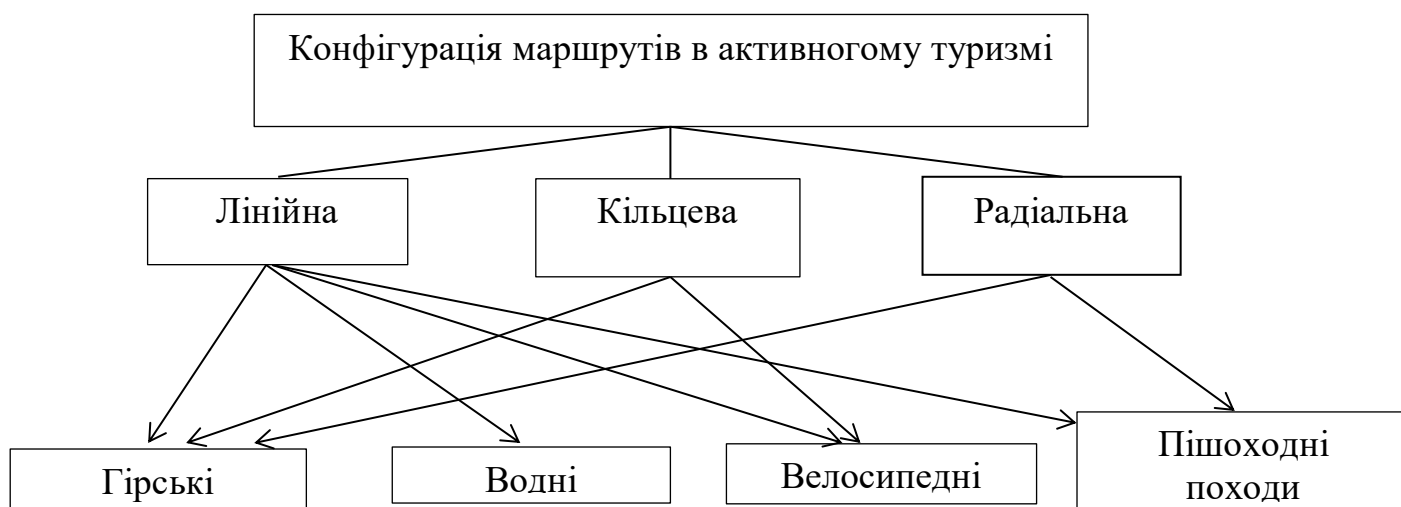

Рисунок 1.3. Конфігурація маршрутів в активному туризмі

У багатьох країнах світу, активний туризм, має певні проблеми у своєму розвитку, які представлені на рисунку 1.4.

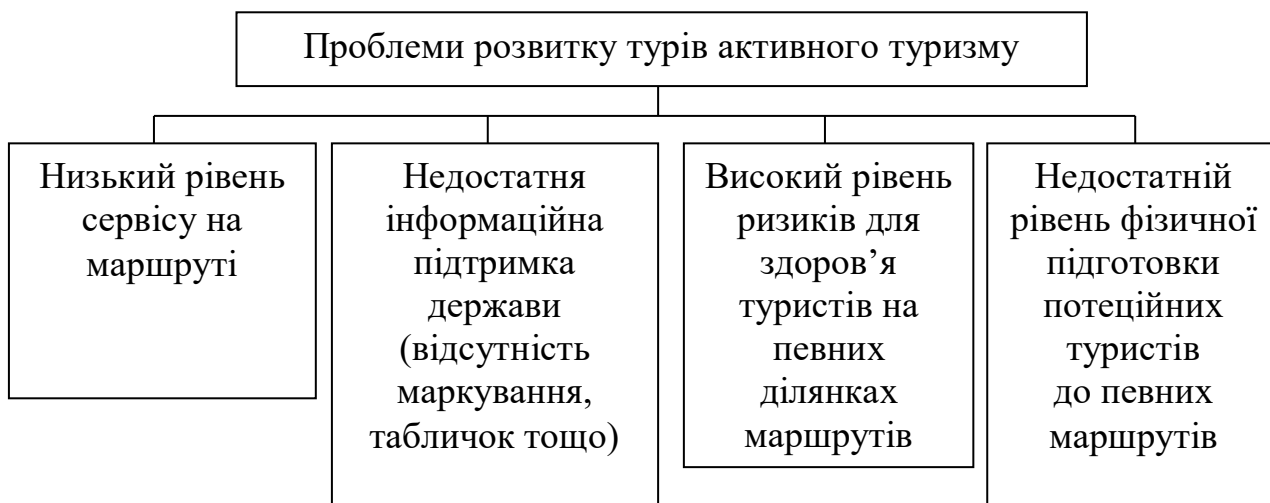

Рисунок 1.4. Основні проблеми розвитку активного туризму

Дослідивши сутність видів активного туризму необхідно звернути увагу на ресурси, які використовують види активного відпочинку. Отже, розглянемо ресурси для здійснення активних турів по Чорногорії.

1.2. Характеристика ресурсів, щодо організації турів з активного туризму по території Чорногорії

Туристичні ресурси – сукупність природних і соціально-культурних комплексів та їх елементів, що сприяють задоволенню фізіологічних та соціальних потреб людини, відновленню її працездатності, які при сучасній та перспективній структурі рекреаційних потреб і техніко-економічних можливостях використовуються для прямого й опосередкованого споживання та виробництва туристичного продукту [22]. Туристські ресурси Чорногорії, як головна форма рекреації, представлена яскраво вираженою ресурсною орієнтацією.

Чорногорія – європейська держава на Балканському півострові на узбережжі Адріатичного моря. Країна, яка займає площу 13 812 км², межує з Боснією і Герцеговиною – на північному заході, Хорватією на заході, Сербією –

на північному сході, з Албанією – на південному сході і з частково визнаною Республікою Косово – на сході [23].

Так сьогодні Чорногорія представлена як один з туристичних напрямків міжнародного туризму. Туристські ресурси Чорногорії характеризуються комфортними погодно-кліматичними умовами, гірськими та приозерними ландшафтами, мінеральними та термальними водами, пам'ятками історії та культури, на яких базується активний відпочинок людини під час реалізації турів активного відпочинку.

У загальному вигляді головні ресурси для активного туризму по території Чорногорії представлено у табл.1.1.

Таблиця 1.1

Загальні показники природних туристських ресурсів, щодо організації активних турів в Чорногорії

Ресурс	Показник	Одиниця виміру
Клімат	1. Середня температура січня	10°C
	2. Середня температура липня	27°C
	3. Вегетаційний період, днів	317 днів
	4. Абсолютний максимум температур	42°C
	5. Абсолютний мінімум температур	-4°C
	6. Кількість опадів	5100 мм
	7. Висота снігового покриву (в горах)	57 см
	8. Загальна сприятливість кліматичних умов для туризму	10 балів (з макс 10)
Ландшафти	1. Площа лісів	1800 га
	2. Площа с/х територій	226 га
	3. Площа територій, що охороняються	4200 га
	4. Кількість природних парків та заповідників	4 одиниць
	5. Кількість ботанічних та зоологічних садів	3 одиниць

Організація активних турів по території Чорногорії базується на таких природних ресурсах:

- Національний парк Біоградська гора;
- Каньйон річки Тара;

- Гірський масив Дурмітор;
- Скадарське озеро;
- Острів Ада Бояна;
- Гора-мавзолей Ловчен;
- Боко-Которській залив.

Важливою складовою при розробці активних турів по Чорногорії є маршрутна інфраструктура, а саме місця розміщення туристів, тобто біваки. По території Чорногорії розроблено систему кемпінгового відпочинку з певним маркуванням активних маршрутів.

Розглянемо сутність кемпінгів. Слово «кемпінг» походить від англійського «camping», що означає стоянку наметовим табором під відкритим небом. Тому кемпінгом в англomовному середовищі можна назвати навіть бівак туристів або альпіністів [24]. Але найчастіше під кемпінгом на увазі комфортний відпочинок табором на тривалих стоянках. Кемпінгом іноді називають місця для стоянок.

Вони бувають двох типів:

- облаштовані і офіційно зареєстровані;
- самостійно організовані;

Офіційно облаштовані стоянки, кемпінги, для мандрівників під відкритим небом. Зазвичай їх намагаються розташувати в мальовничих природних місцях на невеликій відстані від транспортних магістралей або в тихих міських передмістях. Сюди приїжджають в автобудинках, з житловими трейлерами або наметами, щоб переночувати, провести час на природі або відпочити від дороги. Оскільки це ще все вигідніше, чим знімати номер у придорожньому готелі або міському готелі, тому кемпінги користуються неймовірним попитом під час подорожі. До того ж у Європі знайти місце для особистого табору порівняно важко, тут багато приватних територій, перебуваючи на яких потрібно, щоб все було узгоджено з власником, а іноді «дикі» стоянки можуть бути просто заборонені місцевим законодавством.

Самостійно організовані стоянки або кемпінги – це коли мандрівники самостійно вибирають місце для табору і організовують свій побут. У США і Європі це називають «диким кемпінгом» (wild camping) і мають на увазі під ним будь-які стоянки поза підготовлених для цього місць, в тому числі біваци різних туристів. У деяких регіонах «wild camping» (дикий кемпінг) може бути заборонений владою або обмежений суворими правилами.

У Чорногорії є досить багато кемпінгів, які розташовані як на узбережжі так і в гірських районах країни. У Чорногорії вони називаються «камп» або «аутокамп» («камп» або «autokamp»). Тут є наметові табори, автомобільні, кемпінги з будиночками на колесах, екологічні табори. Орієнтовна вартість відпочинку – 2,5 євро за дорослого, за дитину до 7 років – 1,30 євро, місце для намету 3 євро на море і в 5 євро в національному парку, авто-будиночок можна припаркувати за 5 євро.

Популярні кемпінги Чорногорії:

1. Відмінний кемпінг «Маслина» розташований в районі пляжу Бульяріца. Чисті небагатолюдні території і сам пляж манить своєю красою. Особливо сподобається наявність пральних машин в туалеті на узбережжі.
2. Непоганий кемпінг в районі пляжу Яз (2,5 км на Північ від Будви).
3. Авто-кемпінг «Антон» (в 500 метрах від Слов'янського пляжу, в самому центрі Будви).
4. Кемпінг «Олива» в Будві (в 200 метрах від пляжу), але декому може не сподобатися через свою багатолюдність.
5. Кемпінг «Црвена Главица» (біля острова Світи Стефан).
6. Кемпінг «Нептун» є на Великої Плаже (пляж) близько Ульцина.
7. Кемпінги «Зеленіка», «Столив» і «Морін» (в околицях Герцег Нові).
8. Еко-кемпінг «Full Monte» знаходиться неподалік від Герцег-Нові, у селища Пріевор на самому кордоні з Хорватією. Особливість його в тому, що він був заснований англійською парою (Деніз і Стів Болтон-Дженінгс), яка вже давно проповідує нудистський відпочинок.

Отже, при розробці активних турів по території Чорногорії можна використовувати кемпінгову інфраструктуру, яка полегшить переміщення по маршруту.

Висновки до розділу 1

Активний туризм має досить популярний характер серед молоді. Даний вид туризму, у більшості випадків, не передбачає значних витрат на подорож, але натомість дарує велику кількість вражень. Активний туризм має велику кількість різноманітних видів туризму, тому кожен турист може обрати вид собі «до смаку». Кожен вид активного туризму має свої переваги та недоліки, які необхідно враховувати при виборі форми подорожі.

Ресурсний потенціал Чорногорії, досить різноманітний, та дозволяє організовувати пішохідні, водні, велосипедні, гірські подорожі. Тобто має всі фактори для створення нашого туру, що в свою чергу дозволяє урізноманітнити туристський продукт з пішохідного пізнавально-оздоровчого туризму для залучення іноземної молоді, тобто студентів. Державна політика сприяє розвитку туризму у країні. Сьогодні Чорногорія скасовує всі обмежувальні заходи на відвідування країни в цьому туристському сезоні для громадян України, Росії та Білорусі. Також на території Чорногорії характеристика цін на послуги активного відпочинку показала, що ціни на дані послуги досить невеликі, що сприятливо відобразиться на створенні міжнародних активних турів.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ТУРІВ АКТИВНОГО ТУРИЗМУ

2.1. Методика організації міжнародних турів з активного туризму

Сучасна методика створення міжнародних турів включає в себе сім етапів, а саме: вибір точок маршруту, ієрархізація цих точок, підбір точок старту та фінішу маршруту, розробка схеми маршруту та його оптимізацію, програмне забезпечення маршруту, розрахунок вартості [25].

Отже, визначимо сутність вище зазначених етапів методики створення міжнародних активних турів.

Перший етап це – підбір початкових точок маршруту. Основним критерієм вибору маршруту є привабливість того чи іншого місця, які б задовольнили основну мету подорожі туристів, можливість надавати різні програми на цьому маршруті, Зручність доїзду, проживання та харчування.

Другий етап – це ієрархія точок маршруту. Головна ціль цього етапу – розрізнити пункти маршруту відповідно до цілі поїздки, з виділенням пунктів дислокації та рівнем послуг з розміщення та громадського харчування за допомогою довготривалого програмного забезпечення та екскурсійних пунктів.

Третій етап передбачає – підбір точки старту та точки фінішу маршруту, який здійснюється за показником транспортної доступності, тобто підїздів та підходів до об'єктів з місця постійного перебування (проживання) туристів, взаємозамінних видів транспорту.

Четвертий етап передбачає розробку схеми маршруту. Схема маршруту залежить від мети відпочинку. Маршрут – це напрям переміщення туриста.

За схемою маршрути поділяють на:

- лінійні;
- кільцеві;

- радіальні;
- комбіновані.

Вибір маршруту узгоджується з відпочиваючим відповідно до виду туризму, терміну та класу обслуговування.

Вибір схеми маршруту залежить від транспортної системи:

- конфігурації транспортної мережі, її густоти та технічного стану
- рівня розвитку окремих видів транспорту
- рівня розвитку транспортної інфраструктури, що забезпечує

надійність та безпеку роботи транспорту [26].

П'ятий етап – це вдосконалення (оптимізація) маршруту. Цей етап полягає у встановленні ряду об'єктивних та суб'єктивних обмежень. Об'єктивні обмеження виходять з умов сегментації ринку, а суб'єктивні визначаються можливостями туроператора [27, с. 4]. Обмеження визначаються перш за все цільовим споживчим сегментом (вік, життєвий цикл сім'ї, стиль та рівень життя тощо). Часові обмеження стосуються сезонності та терміну подорожі.

Основним обмеженням на початковому етапі розробки туру є обмеження в часі та засобах по забезпеченню комфортності подорожування. Саме часові обмеження визначають вибір засобів переміщення та їх тип під час проходження маршруту. Вибір засобу переміщення слід розглядати як введення певних обмежень в організаційні параметри туру (кількість туристів в групі і відповідно вибір форми туру впливають на його організацію та вартість) [28, с. 223].

Шостий етап – це програмне забезпечення туру, що є щоденним розпорядком, призначеним для реалізації та досягнення цілі подорожі. Відповідно до цілі, програми турів поділяються за тематикою на програми, що забезпечують:

- активний відпочинок;
- культурно-духовне пізнання.

В турах одним з головних чиників є сезон подорожування, зрозуміло, що навіть складені за одним і тим самим маршрутом, літні, зимові та міжсезонні програми в місцях цілорічного використання будуть відмінні в деталях.

Сьомий етап – це організаційно-технічні заходи з забезпечення туру є наступним етапом в розробці туру.

Організаційно-технічні об'єкти надавання туристських послуг є етапом визначення класу обслуговування. Вони включають добір засобів розміщення та організації дозвілля. Цей етап найбільш варіантний саме за класом обслуговування. Клас обслуговування визначається рівнем послуг [25].

Отже, з вище зазначеного можемо зробити висновок, що методика організації міжнародних турів дуже клопітка робота та потребує великої кількості часу для задоволення потреб туристів та реалізації мети подорожі.

Тому охарактеризована методика організації міжнародних активних турів є притаманною для розробки міжнародних турів з активного туризму, яку нами буде використано при розробці активного туру по Чорногорії.

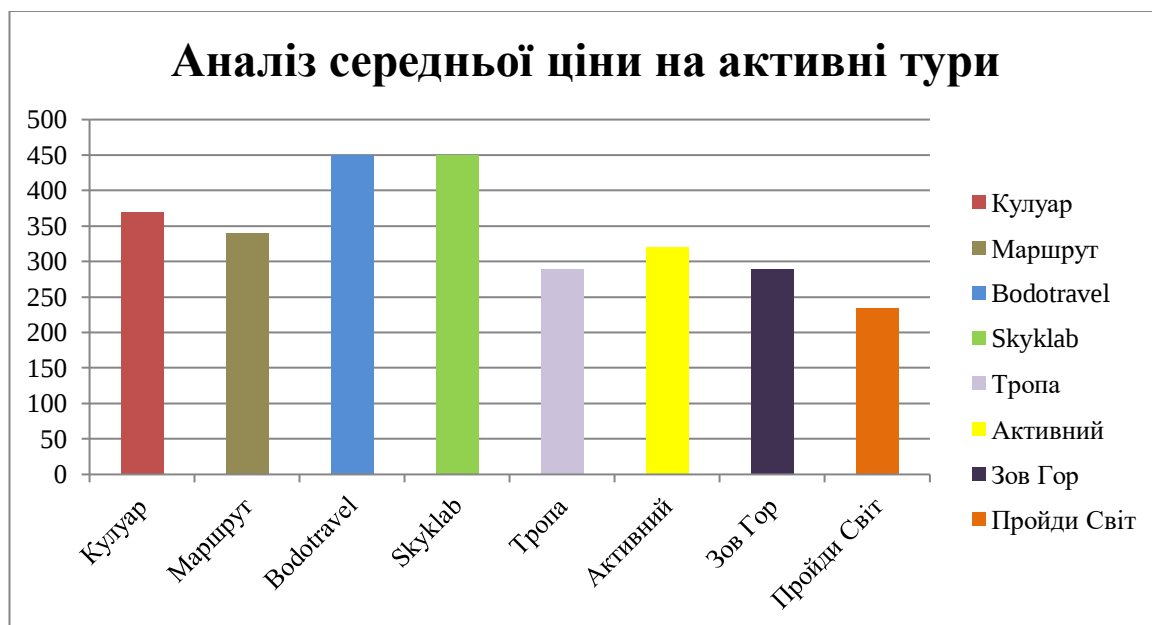
2.2. Результати аналізу ринку активного туризму України, щодо організації активних турів по території Чорногорії

До виникнення всесвітньої коронавірусної пандемії та введення в багатьох країнах обмежень на переміщення міжнародних туристів, на ринку активного туризму України продавалися наступні активні тури, які поступово повертаються на ринок.

1. Туристський клуб «Кулуар» – тур Чорногорією – «Динарські альпи». Цінова політика від 370 євро [29].
2. Туристський клуб «Маршрут» – Похід по Чорногорії «Гірський масив Дурмітор лайт». Цінова політика від 340 євро [30].
3. Туристична організація «Bodotravel» – активна подорож «Чорногорія». Цінова політика від 450 євро [31].

4. Київський екстримальний клуб «Skyclub» – «Похід по Чорногорії – похід по Дурмітору – похід по Проклєтью, Комові, рафтинг по Таре – автомобільний тур з Києва». Цінова політика від 450 євро [32].
5. Туристський клуб «Тропа» – «Похід в гори Дурмітор». Цінова політика від 290 євро [33].
6. Туристський клуб «Активний» – «Казкова Чорногорія» – приморська гірська тропа. Цінова політика від 320 євро [34].
7. Туристський клуб «Зов Гор» – «Дурмітор і Проклєтьє». Цінова політика від 290 євро [35].
8. Туристський клуб «Пройди Світ» – «Динарські Альпи». Цінова політика від 235 євро [36].

Як ми бачимо на ринку активних послуг України, досить багато турів активного відпочинку, які користувалися і користуються зараз великим попитом серед молоді. Проаналізувавши ціни на ринку активних послуг, можемо побачити, що середня вартість активних турів становить 343 євро/11 585 грн, зображено на рисунку 2.1. Можна зазначити, що в вартість жодного з наведених турів не входить дорога до самої Чорногорії.

Діаграма 2.1. Аналіз середньої ціни на трекінгові тури на ринку України

Отже проаналізуємо їх сутність та маршрути. Так, найвагомішою туристською компанією, яка продавала та продає активні тури до Чорногорії є туристський клуб «Кулуар» [29]. Тож розглянемо два схожих тура, перший був розроблений туристським клубом «Кулуар», а другий, туристичною організацією «Пройди Світ» [36].

Тур Чорногорією – «Динарські альпи»

«Кулуар»

Коротко про тур

Назва туру: «Динарські Альпи».

Вартість туру: від 10 250 грн (305 євро).

Тривалість туру: 10 днів.

Складність: середня.

Відстань: 102 км.

Місце старту: м. Подгориця.

Місце фінішу: м. Котор.

Поїздка по Чорногорії – це прекрасний спосіб оцінити прекрасний край. Величі гір, зелені поля, квітучі поля, тісні каньйони і бурхливі ріки в турі «Динарські Альпи» – це все буде очікувати на вас.

Ви зможете відвідати два найкрасивіших гірських регіони – Дурмитор і Проклетіє, де будемо подорожувати з рюкзаками і спати в наметах.

Кращий сезон для відвідування Чорногорії – це весна, початок літа і осінь. Вже досить тепло, але ще немає найсильнішої літньої спеки.

Отже, розглянемо, що входить до вартості туру.

У вартість входить:

- Послуги інструктора (гіда);
- Харчування на маршруті – сніданок, перекус, вечеря;
- Оплата турстоянок і відвідування заповідників;
- Трансфери по маршруту;
- Групова аптечка;
- Вогнищеве і навігаційне обладнання;

- Організація логістики та проживання в межах програми;
- Консультації з підготовки: рекомендації по спорядженню, авіаквиткам і особливостям програми;

Розглянемо що не входить до вартісті туру.

У вартість не входить:

- Авіаквитки в Чорногорію;
- Проживання в готелях поза програмою трекінгу;
- Особисте спорядження;
- Сувеніри, кафе та інші витрати;
- Медичне страхування.

Програма подорожі

День 1. Зустрічаємося в Підгориці. Автобусом доїжджаємо до м. Шавник. В цей день йдемо до каньйону річки Камарниця, де і буде наша перша ночівля. Денний перехід по маршруту склав 9 км.

День 2. Каньйон річки Камарниця. Продовжуємо рухатися каньйоном річки Комарниця. Роздивляємося красу гірських річок та водоспадів. Відпочиваємо в наметах і готуємося до завтрашнього сходження. Денний перехід по маршруту склав 10 км.

День 3. Боботов Кук. Сходження на найвищу точку Дурмітора, вершину Боботов Кук (2523м.). Спускаємося в долину Катун Локвіце. Денний перехід по маршруту склав 10 км.

День 4. Хребет Медед. Під час першої половини дня ми зробимо радіальне сходження на хребет Медед. Повертаємося і спускаємося в містечко Жабляк. Ночуємо в кемпінгу. Денний перехід по маршруту склав 8 км.

День 5. Спуск в Жабляк. Зранку прогулянка берегами Чорного озера і знайомство з Жабляком – гірської столицею Чорногорії. Переїжджаємо з Жабляка в Гусиню (містечко 14 століття). На ночівлю стаємо на березі річки Грля, біля водоспаду. Денний перехід по маршруту склав 10 км.

День 6. Зла Колата. Виходимо з місця ночівлі і прямуємо до гори Зла Колата (2535 м). Денний перехід по маршруту склав 23 км.

День 7. Око Скаковіце. Сьогодні ми йдемо вздовж річки Грля, заглянемо до озера Око Скакавіце. Кінцева точка маршруту на сьогодні – стара прикордонна застава Катун. Тут ми організуємо табір перед сходженням на гору Єзерца. Денний перехід по маршруту склав 6 км.

День 8. Гора Єзерца. Сходження на гору Єзерца (2694 м). Денний перехід по маршруту склав 15 км.

День 9. Котор. Повертаємося в Гусиню. Далі переїзд майже через всю країну в місто Котор. Селимося в хостел і споглядаємо старе місто, яке перебуває під охороною ЮНЕСКО. Купаємося в Которській затоці. Денний перехід по маршруту склав 11 км.

День 10. Повертаємося додому. Це заключний день нашого туру по Чорногорії. Переїжджаємо в Подгорицю або в Тиват. Бажаючі можуть продовжити відпочинок на морі.

Розглянувши даний тур ми можемо сказати, що тур досить цікавий та відносно недорогий. На маршруті ми можемо побачити не тільки красу маленьких містечок Чорногорії, а й всю красу її природи. Даний тур не вирізняється своєю важкістю, тому до нього можуть долучитися навіть недосвідчені туристи.

Отже, розглянемо схожий тур від туристської організації «Пройди Світ». Туристична організація «Пройди Світ» пропонує нам активний похід Чорногорією під назвою, «Динарські Альпи».

Похід Чорногорією: «Динарські Альпи»

«Пройди Світ»

Коротко про похід

Назва: «Динарські Альпи»;

Вартість туру: від 7 900 грн (235 євро);

Тривалість туру: 11 днів;

Складність: середня;

Відстань: 62 км;

Місце старту: м. Тиват – Комарніца;

Місце фінішу: м. Будва;

Програма подорожі

День 1. Інструктор зустрічає групу в Чорногорії (аеропорт в місті Тиват). Доїзд до поселення Комарніца, виходимо на маршрут та йдемо каньйоном річки Комарніца. Доходимо до першого місця ночівлі – озерця Зелений Вир. Денний перехід по маршруту склав 10 км.

День 2. Через плато Іван-До до перевалу Шкрка. Продовжуємо йти каньйоном річки Комарніца, перетинаємо плато Іван-До і вирушаємо у напрямку перевалу Шкрка. Спускаємося до озер Шкрка – Малого і Великого, де і зупинимося та заночуємо.

Денний перехід по маршруту склав 10 км. Набір висоти: 1000 м. Спуск: 400 м.

День 3. Перевал Самар. Сьогодні на нас чекає знайомство з перевалом Самар, після чого вирушаємо до озера Зелений Вир на ночівлю.

Денний перехід по маршруту склав 8 км. Набір висоти: 600 м. Спуск: 100 м.

День 4. Боботов Кук і Льодяна печера. Сьогодні здійснемо сходження на найвищу вершину Дурмітору – Боботов Кук (2523 м). Після цього вирушаємо до Льодяної печери, а потім спускаємося у долину де і розіб'ємо табір.

Денний перехід по маршруту склав 5 км. Набір висоти: 500 м. Спуск: 700 м.

День 5. Із містечка Жабляк до озера Яблан і гори Чрвлена Гряда. Сьогодні на нас чекає місто Жабляк. Поселяємося єдо кемпінгу та робимо декілька радіальних виходів озера Яблан, на вершину Чрвлена Гряда (2164 м) та повертаємося до кемпінгу.

Денний перехід по маршруту склав 14 км. Набір висоти: 600 м. Спуск: 600 м.

День 6. Чорне озеро – гора Савин Кук. Рюкзаки залишаємо в кемпінгу і вирушаємо до Чорного озера, під враженнями від побаченого вирушаємо до

вершини Савин Кук (2313 м), та врешті-решт повертаємося до кемпінгу. Денний перехід по маршруту склав 20 км.

День 7. Рафтинг на річці Тара. Сьогодні в програмі рафтинг по річці Тара. Тара відома, як найкраще місце для рафтингу у всій Європі, що ми і провіримо.

День 8. Знайомство з Будванською Рів'єрою. Сьогодні ми прощаємося з містом Жабляк та вирушаємо до міста Будва. Заселяємося в хостел, а після цього вирушаємо на пляжі, де зможемо відпочити. Також, можна буде звернути увагу на фортецю, затишні вулички, а ввечері можна відвідати ресторан та спробувати морепродукти.

День 9. День відпочинку. Сьогодні у нас заслужений відпочинок, який можна присвятити купанню в морі та засмаганню, або відвідати екскурсію на острів Светі-Стефан.

День 10. Которська бухта та фортеця. Сьогодні ми переїжджаємо до не менш популярного містечка, Котор. Вдень милуємося містом та піднімаємося до фортеці, яка височить над бухтою.

День 11. До нових зустрічей Чорногоріє! На цьому наша подорож, на жаль, закінчується, ті хто бажають, можуть залишитися та продовжити відпочинок в Будві, а решта повертаються додому.

Отже, розглянемо, що входить до вартості даного туру.

У вартість входить:

- триразове харчування під час похідної частини (сніданок і вечеря – готуються на вогні, обід – сухпайок);
- послуги інструктора;
- групове спорядження;
- групова медична аптечка.

Та розглянемо, що не входить до вартості туру.

У вартість не входить:

- витрати при добиранні на старт маршруту і зворотній;
- медичне страхування;

- вхідні білети на території заповідників;
- трансфери згідно маршруту;
- ночівлі в хостелах та кемпінгах;
- рафтинг;
- харчування в хостелах, ресторанах і кафе.

Додаткові витрати на маршруті становлять орієнтовно 6 703 грн (200 євро + авіа).

Розглянувши даний тур, можемо зробити такий висновок, що даний тур один з найдевших, що є на ринку активних послуг України та досить цікавий та кокурентноспроможний, щоб бути актуальним.

Проаналізувавши ринок активного туризму в Україні, ми виявили, що тури з активного туризму є популярними в молоді України. Такі тури пропонують такі туристські клуби як:

- «Кулуар» [29];
- «Маршрут» [30];
- «Bodotravel» [31];
- «Skyclub» [32];
- «Тропа» [33];
- «Активний» [34];
- «Зов гор» [35];
- «Пройди Світ» [36];
- «Вертикаль» [37];
- та інші.

Проаналізувавши ринок активного туризму можна зробити висновок, що постачальників активних турів на ринку України в достатній кількості, але тури, на мою думку, досить одноманітні. Часто один і той самий тур можна зустріти двічі, а то й тричі під різними назвами у менш розвинутих туристських клубів.

Незважаючи на свій бурхливий розвиток, активний туризм стикається з великою кількістю проблем, пов'язаних з пандемією, тероризмом, політичною нестабільністю, економічними кризами, природні катастрофи та кліматичні зміни, високий рівень злочинності, що ускладнює організацію активних та міжнародних турів.

Висновки до розділу 2

Результати проведених досліджень свідчать, що організація активних турів залежить від великої кількості факторів.

Для розробки закордонних турів необхідно визначити 7 етапів:

- перший етап – це підбір початкових точок;
- другий етап – це ієрархія точок маршруту;
- третій етап – це підбір точок старту та фінішу маршруту;
- четвертий етап – це розробка схеми маршруту;
- п'ятий етап – це вдосконалення маршруту;
- шостий етап – це програмне забезпечення туру;
- сьомий етап – це організаційно-технічного забезпечення туру;

Провівши аналіз ринку активних послуг, можна визначити, що найбільшу мотивацію для вибору території, викликають гірські системи, де подорожуючих чекає незаймана природа, яку доповнюють мальовничі краєвиди та гірські вершини.

На ринку активних турів України, активно працюють такі туристські компанії як: «Кулуар» [29], «Маршрут» [30], «Bodotravel» [31], «Skyclub» [32], «Тропа» [33], «Активний» [34], «Зов гор» [35], «Пройди Світ» [36], «Вертикаль» [37] та інші.

Результати аналізу цінової кон'юнктури на ринку активних туристських послуг, щодо вартості турів до Чорногорії показав, що середня вартість туру

становить 343 євро/11 585грн. і найчастіше без вартості на авіаквитки та медичне страхування.

Проаналізувавши ринок активних послуг в Україні, варто зазначити, що надавачів туристських послуг в достатній кількості. Основним надавачем послуг активного туризму є туристський клуб «Кулуар», один із найбільших туристських клубів України.

Здійснене дослідження дозволило розробити більш дешевий тур з активного туризму до Чорногорії на базі студентських пільг (студентського квитка), які надає держава на території України. Особливістю і головною відмінністю від багатьох інших активних турів є те, що в вартість входить вся дорога (Суми – Чорногорія – Суми), в особливості можна включити використання суто наземного транспорту.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА АКТИВНОГО ТУРУ ДЛЯ МОЛОДІ ПО ЧОРНОГОРІЇ

3.1. Паспорт розбленого туру з активного туризму

Назва туру: «Чарівна Чорногорія»

Група учасників: 10 чоловік (+ 1 інструктор);

Вік учасників: 18 – 35 років;

Сезон проведення походу: весна, літо, осінь;

Старт: с. Жабляк (кемпінг Код Боче).

Фініш: с.Комарниця – м. Котор (кемпінг «Налука»).

Рівень складності походу: середній;

Умови проживання: в наметах / кемпінги;

Трансфер в Чорногорію (в обидві сторони) – 4 дні + 1 по країні;

Тривалість перебування в Чорногорії – 10 днів;

Тривалість активної частини походу: 5 днів;

Довжина туру: ~ 65-70 км;

Нитка маршруту: Суми – Ужгород – м. Жабляк (кемпінг Код Боче) – г. Савін Кук (2313м) – м. Жабляк – оз. Чорне – пол. Катун Локвіце – Льодова печера-Облава (2040м) – г. Боботов Кук (2522м) – оз. Зелений Вир – пер. Самар (2075м) – оз. Шкрка – пер. Шкрка (2114м) – плато Іван – до – р. Зелений Вир – с. Комарниця – м. Котор (кемпінг «Налука») – м. Ужгород – м. Суми.

Програма подорожі

День 1. Виїзд із Сум потягом «Лисичанськ-Ужгород» о 16.37 в дорозі 22 години.

День 2. Прибуття на ж\д вокзал м. Ужгород о 14.34. Від'їзд о 18.00. від ж\д вокзал м. Ужгорода в м. Жабляк (Чорногорія), через Угорщину і Сербію.

День 3. Ужгород – Жабляк (кемпінг «Код Боча») Чорногорія.

Прибуття р. Жабляк Чорногорія (шлях – 17 годин), розміщення в кемпінгу «Код Боча».

День 4. Жабляк (кемпінг) – Чорне озеро – пл. Катун Локвице. Довжина маршруту 8 км, час у дорозі 4-6 годин (додаток Б).

9.00. Вихід з кемпінгу на маршрут повз озера «Чорне озеро».

День 5. Маршрут: пол. «Катун Локвице» – Льодова печера – скеля Облава (2040м) – Боботов Кук (2522м) – оз. Зелений Вир.

Довжина маршруту 5-6 км, набір висоти 700 м, спуск 500 м, час у дорозі 4-6 годин (додаток Б).

9.00. Вихід з пол. «Катун Локвице» по стежці до гірського перевалу вершини Боботів Кук, далі прямуємо по гірських стежках, йдемо до скелі Облава, де на висоті 2040 метрів знаходиться одна з найпрекрасніших печер національного парку Дурмітор — Льодова (Крижана) печера з постійною температурою. Після екскурсії в печеру, виходимо на перевал, де залишаємо рюкзаки і тих хто боїться висоти, далі по дуже крутій стежці піднімаємося на пік вершина Боботів Кук.

День 6. оз. Зелений Вир – перевал Самар – озеро Шкрка.

9.00. Виходимо з табору на оз. Зелений Вир в напрямку перевалу Самар, далі підйом здійснюється по крутій стежці на перевал. З перевалу йде спуск до льодовикового озера Шкрка і ставимо табір поблизу озера.

Довжина маршруту – 10 км; підйом на 600м; втратимо висоти 100 м. (додаток В).

День 7. Шкртско озеро – перевал Шкрско – плато Іван-До.

Довжина маршруту 13 км, час шляху 6-7 годин, набір висоти 400 м; спуск 1000м. (додаток Г).

9.00. Від озер Мале і велике Шкртске підіймаємося на гірський перевал Шкрско (милуємося красотами) і спускаємося на плато Іван-До. Спускаємось на плато і зупиняємося на ночівлю біля джерела. На плато є літні будиночки місцевих пастухів, де можна поповнити запаси (сир, молоко).

День 8. Плато Іван-до – Каньйон – с. Комарниця

Довжина маршруту 10 км; скидання висоти 150 м. (додаток Д).

9.00. Вихід з туристської зупинки і джерела «Зелений Вир» по стежці, а далі по дорозі уздовж каньйону Камариниця в бік селища Камарниця. Зі стоянки на плато Іван-До відкривається прекрасна панорама центральної частини гірського масиву Дурмітор. Біля села Камарниця зупиняємося на нічліг.

День 9. Трансфер – с. Комарниця-г. Котор – кемпінг «Налука» (120 км.), (додаток Е).

День 10. м Котор, кемпінг «Налука» пляжний відпочинок, за бажанням екскурсія (68 грн; 2 євро).

Екскурсія на рейсовому локальному автобусі навколо Которської бухти.

Велосипедна екскурсія (об'їхати пам'ятки Боко Которської бухти на велосипеді. Похід – екскурсія на каяках по Боко-Которської бухті

День 11. Авто – подорож Котор – Будва – Котор.

День 12. (трансфер). Від'їзд з Чорногорії мікроавтобусом на Україну.

День 13. Прибуття в Ужгород. Від'їзд з Ужгорода 22.00 потягом «Ужгород – Лисичанськ» до Сум.

День 14. Прибуття в Суми. 18.00.

3.2. Калькуляція туру

Орієнтовний бюджет активного туру по гірському масиву Дурмітору + Котор:

– Проїзд м. Суми – м. Ужгород – м. Суми – для молоді (студентів) – 240 грн (8 євро);

– Проїзд мікравтобусом – м. Ужгород – П. Жабляк, кемпінг «Код Боche» – 2 506 грн (75 євро);

– Проїзд мікравтобусом – м. Котор, кемпінг «Налука» – м. Ужгород – 2 840 грн (85 євро);

- Купівля газового балона і групової аптечки першої медичної допомоги – 34 грн (1 євро);
 - Кемпінг «Кол Боче» Жабляк – проживання в кемпінгу – 204 грн (6 євро) з людини на добу;
 - Туристський податок на перебування – 2 448 грн (73 євро) за 12 днів.
 - Туристський податок на проживання – 340 грн (10 євро);
 - Плата за вхід в національний парк – 102 грн (3 євро);
 - Одна ночівля в парку – 102 грн (3 євро);
 - Проїзд міським транспортом с. Комарниця – м. Котор – 535 грн (16 євро);
 - Кемпінг «Налука» м. Котор (проживання 3 доби по 204грн, (6 євро) = 816 грн (24 євро);
 - Купівля продуктів (каші, овочі, фрукти, хліб, вода, продукти в дорогу) – 136 грн (4 євро) з однієї особи;
 - Авто – подорож м. Котор – м. Будва – м. Котор, (в обидві сторони) в Будву – 272 грн (8 євро);
 - Рейсовий автобус по Боко-Которської бухті (екскурсія) – 68 грн (2 євро);
 - Оплата інструктора – 500 грн (15 євро);
- Разом:** 12 214 грн. (363 євро).
- За бажанням:
- Оренда велосипеда/каяка 334 грн (10 євро);

Таблиця 1.3

Кошторис турпродукту

<i>Загальні витрати туристичного підприємства на виробництво та просування туристського продукту</i>				
Витрати	Витрати за 1 тур (грн/євро.)	Витрати за місяць (грн.)	Витрати за квартал (грн.)	Витрати на рік (грн.)
Трансфер	6 461 грн. (193 євро.)	12 922 грн. (386 євро.)	38 766 грн. (1 157 євро.)	348 894 грн. (10 411євро)
Продукти харчування	1 700 грн. (50 євро)	3 400 грн. (102 євро.)	10 200 грн. (305 євро.)	91 800 грн. (2 743 євро.)
Послуги інструктора – провідника	5 000 грн. (150 євро.)	10 000 грн. (300 євро.)	30 000 грн. (897 євро.)	270 000 грн. (8 067 євро.)
Реклама туристичного продукту	330 грн. (10 євро.)	660 грн. (20 євро.)	1 980 грн. (60 євро.)	17 820 грн. (532 євро.)
<i>Собівартість туристичного продукту</i>	<i>13 491 грн. (403 євро.)</i>	<i>26 982 грн. (805 євро.)</i>	<i>80 022 грн. (2 388 євро.)</i>	<i>712 806 грн. (21 269 євро.)</i>
Прибуток (20%) на туристський продукт	2 698 грн. (81 євро.)	5 396 грн. (161 євро.)	16 404 грн. (490 євро.)	142 561 грн. (4 254 євро.)
<i>Вартість туристичного продукту</i>	<i>16 189 грн. (483 євро.)</i>	<i>32 378 грн. (966 євро.)</i>	<i>96 426 грн. (2 877 євро.)</i>	<i>855 367 грн. (25 523 євро.)</i>

Кошторис без закупівлі основних продуктів

Продукти харчування беруться по продовольчій розкладці і транспортуються з України.

Програма подорожі – «тільки трекінговий похід»

- Трансфер м. Суми – м. Ужгород – 535 грн (16 євро) в обидві сторони;
- Трансфер – м. Ужгород – Чорногорія – 2 506 грн (75 євро) – м. Ужгород – 2 673 грн (80 євро);
- Кемпінг – 204 грн (6 євро) за один день;
- Туристський податок – 204 грн (6 євро) 12 днів по 1 євро;
- Туристська зупинка – 102 грн (3 євро);
- Газ (1 балон) – 34 грн (1 євро);
- Продукти (овочі, фрукти, хліб, вода, продукти в зворотню дорогу) 136 грн (4 євро)
- Разом – 6 350 грн (190 євро).

У вартість туру входить:

- транспортне обслуговування в Чорногорії та Україні;
- перекус під час активної частини туру;
- послуги інструктора (гірського гίδα);
- групова медична аптечка;
- проживання;
- туристський податок та податок на проживання.

У вартість не входить:

- спорядження;
- сувеніри, кафе та інші кишенькові витрати;
- медичне страхування.

Висновки до розділу 3

Отже, активні подорожі є досить актуальними у сьогоденні. Молодь дедалі більше цікавиться активними видами відпочинку, а особливо пішими рекреаційними походами. Даний вид туризму більш оптимальний для молоді, хоча досить часто їм займаються і люди зрілого віку.

Проаналізувавши ресурсну базу активних турів в Україні щодо турів до Чорногорії, ми розробили активний тур, який можна запропонувати туристам. Цей тур має активну складову, що задовольнить будь-якого туриста, від початківця до професіонала. Також можемо побачити, що ціна є досить конкурентною, проте не є однією з найдешевших, через те, що в вартість входить дорога.

Також можна зазначити, що важливою складовою при розробці туристських продуктів є їх ціноутворення. Ціноутворення туристських продуктів відіграє велику роль у побудові реалізації та просуванню туристських продуктів, тому калькуляція певного туристського продукту в інших умовах просування або реалізації туристського продукту має стратегічне значення в розвитку туристського бізнесу.

Розроблений нами трекінговий тур для студентської молоді, на нашу думку є не комерційним, а є соціальним, тобто фінансово доступним. Даний тур також можна вважати рекламним та пропонувати для реалізації туристським операторам України.

Від так, ми вважаємо, що розроблений нами тур, для студентської молоді буде цікавим та фінансово-доступним.

ВИСНОВКИ

Отже, можемо зробити наступні висновки. Активний туризм є досить популярним видом туризму, яким цікавляться не тільки спортсмени, а й звичайна молоді. До активного туризму відносяться пішохідний, водний, велосипедний туризм тощо. Кожна людина може обрати відпочинок «до душі», який принесе велику кількість яскравих вражень, не дивлячись ні на що.

Під активним туризмом розуміють форму подорожей за маршрутами невисокої складності, переважно в слабозміненому природному середовищі, з використанням активних способів пересування.

В науковій літературі з терміном «активний туризм» – широко поширені інші терміни такі, як «спортивно-оздоровчий туризм», «спортивний туризм», «пригодницький туризм» та «екстремальний туризм».

Також, ми проаналізували ресурсний потенціал Чорногорії. Виявили велику кількість сприятливих умов для розвитку активного туризму, що допоможе розвинути туристську галузь на території країни.

Визначили основи організації міжнародних турів з активного туризму. З'ясували, що для організації закордонних турів необхідно виконати 7 етапів, щоб тур мав бездоганний вигляд.

Туризм одна з найважливіших та перспективних галузей економіки країни. Завдяки застосуванню туристичного потенціалу Чорногорії, до бюджету надходять значні фінансові вливання, а країна займає вагомі позиції на туристичному ринку.

Туристична сфера в Чорногорії розвинена досить нерівномірно та вимагає залучення фінансових коштів у розбудову інфраструктури, передусім у північних регіонах країни.

Проте завдяки ефективній туристичній політиці протягом останніх років тут спостерігаємо позитивну динаміку головних показників туристичної галузі.

Основою регіональної туристичної політики в Чорногорії є створення системи туристичних регіонів (кластерів), які, завдяки ефективній координації

дій, розширюють можливості реалізації туристичного потенціалу окремих регіонів і забезпечують покращення якості туристичного продукту.

Ефективна координація туристичної діяльності як на національному, так і на регіональному рівнях забезпечує в Чорногорії зростання потоків туристів, особливо іноземних, а також ролі туристичної сфери в економіці країни. Подальші перспективні дослідження пов'язані з детальнішим аналізом функціонування туристичних регіонів у Чорногорії та вивченням досвіду управління туристичною галуззю в регіонах держави.

Отже, активний туризм – це вид рекреаційно-туристської діяльності, яка здійснюється в природному середовищі і полягає у проходженні туристських маршрутів різними активними засобами пересування із подоланням різноманітних перешкод (перевалів, вершин, порогів, каньйонів, печер тощо). Форми активного туризму з яскравим пізнавальним компонентом утворюють блок пригодницького туризму, який «накладається» на три складові сегменти активного туризму.

Активний туризм є природозорієнтованим за суттю, тому предметні поля активного туризму та екологічного туризму частково перекриваються.

Розвиток туристичної галузі та зацікавленість споживачів з інших країн не може бути забезпечена без потужної матеріально-технічної бази: готелі, заклади харчування, бази відпочинку. Щодо методів вирішення основних проблем, то головними серед них можна визначити такі: сприяння зовнішньому попиту на туристичні послуги через інвестування у матеріально-технічну базу туристичної інфраструктури; створення найбільш оптимальної системи використання природно-туристичних ресурсів країни; посилення державної підтримки інвестиційної діяльності; активне здійснення популяризації туристичних послуг.

Таким чином, можна зробити висновок, що туризм за часи свого існування перетворився з важкодоступного відпочинку в індустрію масового оздоровлення для представників усіх рівнів населення всіх країн світу.

Міжнародний туризм став складовою економічного і соціального розвитку та одним з найбільш характерних проявів глобалізації.

Розроблений нами трекінговий тур для студентської молоді є досить цікавим, завдяки своїй фінансовій доступності. Даний тур, на нашу думку, є соціальним, а не комерційним, а розроблений для популяризації активного туризму в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колотуха О. В. Геопросторова організація спортивного туризму: Монографія. Кіровоград : ФО-П Александрова М. В., 2015. 448 с.
2. Булашев О. Я. Спортивний туризм: навч. посіб. Харків: ХГАФК, 2009. 332 с.
3. Федоришина Л. М. Соціальні проблеми організації міжнародного в'їзного туризму в Україні. *Сталий розвиток економіки: міжнар. наук.-виробн. журнал*. 2019. № 1(42). С. 115 – 121.
4. Зігунов В. М., Організаційно-методичні основи спортивного туризму. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. 436 с.
5. Беспала О. А. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку туристичного ринку в Україні. *Економіка: реалії часу*. 2017. №6(34). URL: <https://economics.opu.ua/files/archive/2017/№6/9.pdf> (дата звернення: 02.02.2021 р.).
6. Розвиток активного туризму в Україні. Все о туризме: туристическая библиотека. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/derebchynska.htm (дата звернення: 06.04.2021).
7. Конох А. П., Товстоп'ятко Ф. Ф. Туризм: навч. посіб. Запоріжжя : Запоріз. держ. ун-т, 2012.
8. Пангелов Б. П. Організація і проведення турисько-краєзнавчих подорожей: навч. посіб. К.: Академвидав, 2010.
9. Tourism in the 2030 Agenda.UNWTO.Home.UNWTO. URL: <https://www.unwto.org/ru/node/78> (30.05.2021)..
10. Активний туризм. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Активний_туризм#:~:text=Головним%20завданням%20активного%20туризму%20є,їх%20прав,%20інтересів,%20майна. (дата звернення: 06.04.2021).

11. Активний туризм. Всесвітня туристична організація.
URL: <https://www.unwto.org/newsen/press-release/2011-06-30/challenges>. (дата звернення: 06.05.2021).
12. Філіпов З. І. Спортивний туризм : навч. посіб. Дрогобич : Коло, 2010. 344 с.
13. . Тур-словник: пішохідний туризм, туристський маршрут, туристський шлях. Сім шляхів до пригод – Мапа, афіша, тури, відео.
URL: <https://zaporizhzhia.city/news/tur-slovnik-pisohidnij-turizm-turistskij-marsrut> (дата звернення: 06.04.2021).
14. Абрамов В. В., Тонкошкур М. В. Спортивний туризм. Харків : ХНАМГ, 2011. 286 с.
15. Все про туризм. URL: http://vseproturizm.blogspot.com/2014/01/blog-post_8669.html (дата звернення: 06.04.2021).
16. Велосипедний туризм. Сколе – активний відпочинок в Карпатах.
URL: <http://skole.com.ua/uk/papers/13-turizm/182-veloturizmkarpaty.html> (дата звернення: 06.05.2021).
17. Водний туризм. Турнавігатор. URL: <http://turnavigator.com.ua/водний-туризм-всі-види-водного-туризм/> (дата звернення: 06.04.2021).
18. Гірський туризм. Світ туризму. URL: <http://tursvit.info/girskyj-turyzm/> (дата звернення: 06.05.2021).
19. Contributors to Wikimedia projects. Спелеотуризм – Вікіпедія.
Вікіпедія – свободная энциклопедия.
URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Спелеотуризм> (дата звернення: 10.03.2021).
20. Лижний туризм. Вікіпедія.
URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Лижний_туризм (дата звернення: 06.04.2021).
21. Повітряний туризм. Вікіпедія.
URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Повітряний_туризм (дата звернення: 06.03.2021).
22. Туристичні ресурси (лекції). ВСП БТЕФК КНТЕУ.
URL: <http://btek.if.ua/?m1prm=39&m2prm=63&m0prm=7#:~:text=Туристіч> (дата звернення: 06.03.2021).

23. Чорногорія. Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Чорногорія> (дата звернення: 06.04.2021).
24. Учасники проектів Вікімедіа. Кемпінг – Вікіпедія. *Vikimedia*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Кемпінг> (дата звернення: 10.04.2021).
25. Методика розробки туру. *Все о туризме: туристическая библиотека*. URL: https://tourlib.net/books_ukr/lubiceva_mrt3.htm (дата звернення: 10.04.2021).
26. Tourlib.net. URL: https://tourlib.net/books_ukr/lubiceva_mrt3.htm (дата звернення: 14.04.2021).
27. Ковалев Г. Н., Виноградова В. А. Тенденции развития туризма в современных социально-экономических условиях. Экономика и социум. 2016. №1(20).С. 1 – 9.
28. Абрамов В. В., Оплаканец Е. А. Пропозиції щодо забезпечення безпеки при наданні послуг в основних видах туризму. *Фізичне виховання, спорт і туристсько-краєзнавча робота в закладах освіти: Збірник наукових праць. Додаток до гуманітарного вісника ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. Переяслав-Хмельницький : ФОП Домбровская Я. М., 2016. С. 221 – 226.
29. Похід Чорногорією – Динарські Альпи. Клуб туристів Кулуар. URL: <https://kuluarpohod.com/ua/routes/pohod-po-chernogorii/> (дата звернення: 09.04.2021).
30. Похід по Черногорії «Гірський масив Дурмітор лайт». Гірські тур походи і автотури з турклубом Маршрут. URL: <https://ukr.marshrut-club.com/routes/9062> (дата звернення: 10.04.2021).
31. Путешествия в экзотические страны от bodotravel. URL: https://travel.bodo.ua/go/montenegro/?gclid=Cj0KCQjws-OEBhCkARIsAPhOkIYdYFQb9gchY9FgJO8RMX8kzpJN-v3LXtmZDIvGqj7z7DQtQVfQ11EaAnW1EALw_wcB (дата звернення: 10.04.2021).
32. Поход по Черногории – поход по Дурмитору-Проклетье-Тара-автомобильный тур. *Êëääñëé úëñòðëì êëóá SKYCLUB*. URL: <http://skyclub.com.ua/mount/montenegro/> (дата звернення: 10.04.2021).

33. Черногория. Поход в горы Дурмитор. Гора Боботов-Кук. Клуб «Тропа». Восхождения, треки, походы, альпинизм, скалолазание, активный и экстремальный отдых, веревочный курс, веревочные парки, скалодромы. URL: <https://www.tropa.dp.ua/chernogoria/chernogoria.html> (дата звернення: 10.04.2021).

34. Сказочная Черногория - приморская горная тропа. Турклуб Активный. URL: <http://belpohod.by/hike/skazochnaya-chernogoriya-primorskaya-gornaya-tropa/> (дата звернення: 10.04.2021).

35. Зов гор | Поход по Черногории. Треккинг в Черногории. Зов гор | Походы в горы. URL: <https://zovgor.com/montenegro.html> (дата звернення: 10.04.2021).

36. Похід Чорногорією (Дурмітор) і море (Котор, Будва). Походи в гори, екскурсії Україною і Світом | з ПройдиСвіт. URL: https://proydisvit.com/travel/hike_in_montenegro_dinaric_alps_ua (дата звернення: 09.04.2021).

37. Головна - Клуб Вертикаль - навчання альпінізму, організація виїздів. Клуб Вертикаль – навчання альпінізму, організація виїздів. URL: <http://www.vertical.kiev.ua/> (дата звернення: 10.04.2021).

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка
Кафедра туризму і готельно-ресторанного сервісу

СЕРТИФІКАТ

Серія ННІФК №005-30/2021

учасника III Міжнародної науково-практичної конференції

**"ІНДУСТРІЯ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ:
ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ"**

Обсяг – 15 годин (0,5 кредита ЄКТС)

КУЛЬЧЕНКО ІГОР ЮРІЙОВИЧ

Ректор

Ю. О. Лянной

м. Суми, 14 – 15 квітня 2021

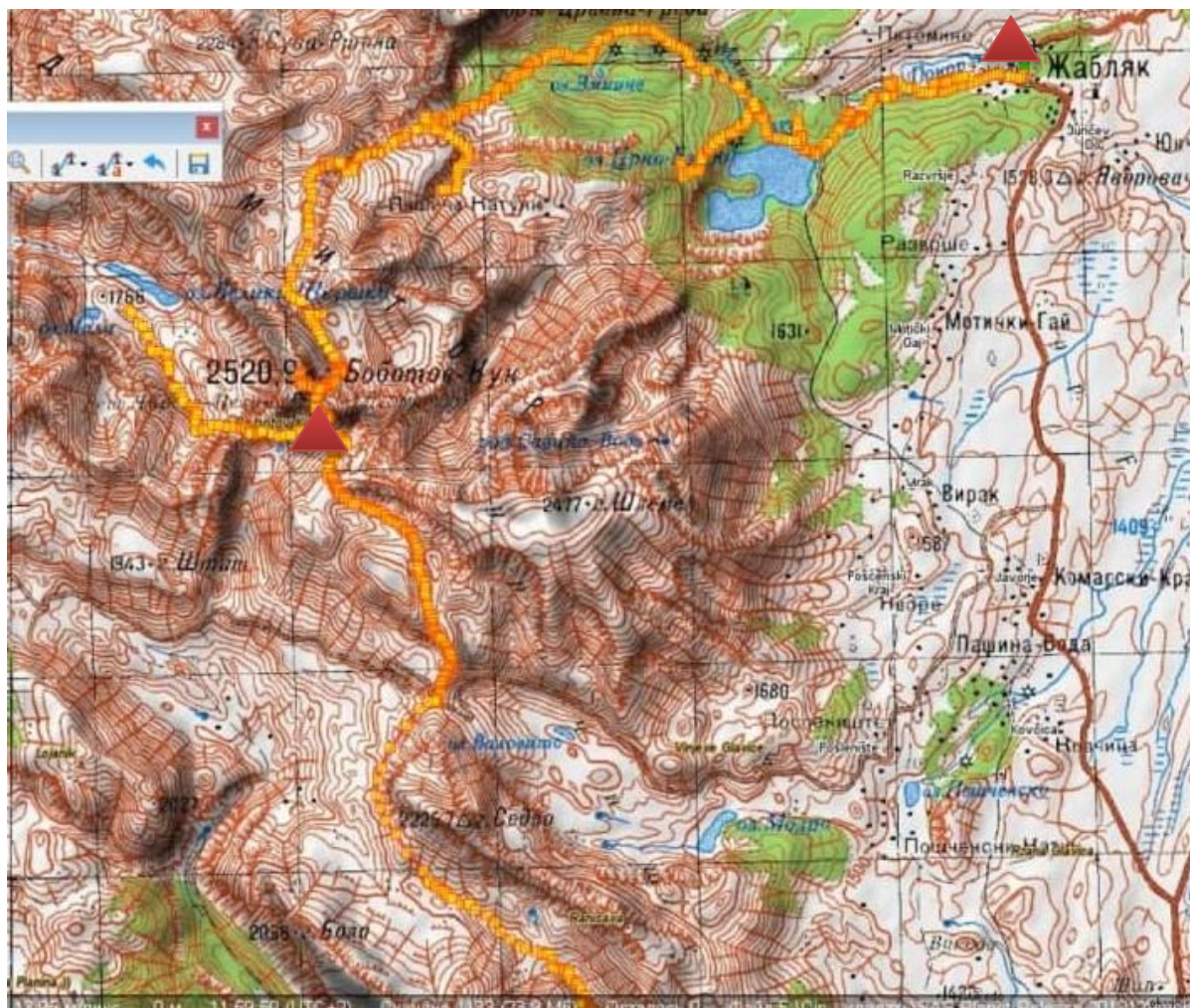

Рис. 3.1. Карто-схема нитки маршруту трекінгового туру. День – 1-2.

Жабляк (кемпінг) – Чорне озеро – пл. Катун Локвице.

Пол. «Катун Локвице» – Льодова печера – скеля Облава (2040м) – Боботов Кук (2522м) – оз. Зелений Вир.

- ▲ – Старт
- ▲ – Ночівля
- ▲ – Фініш

ДОДАТОК В

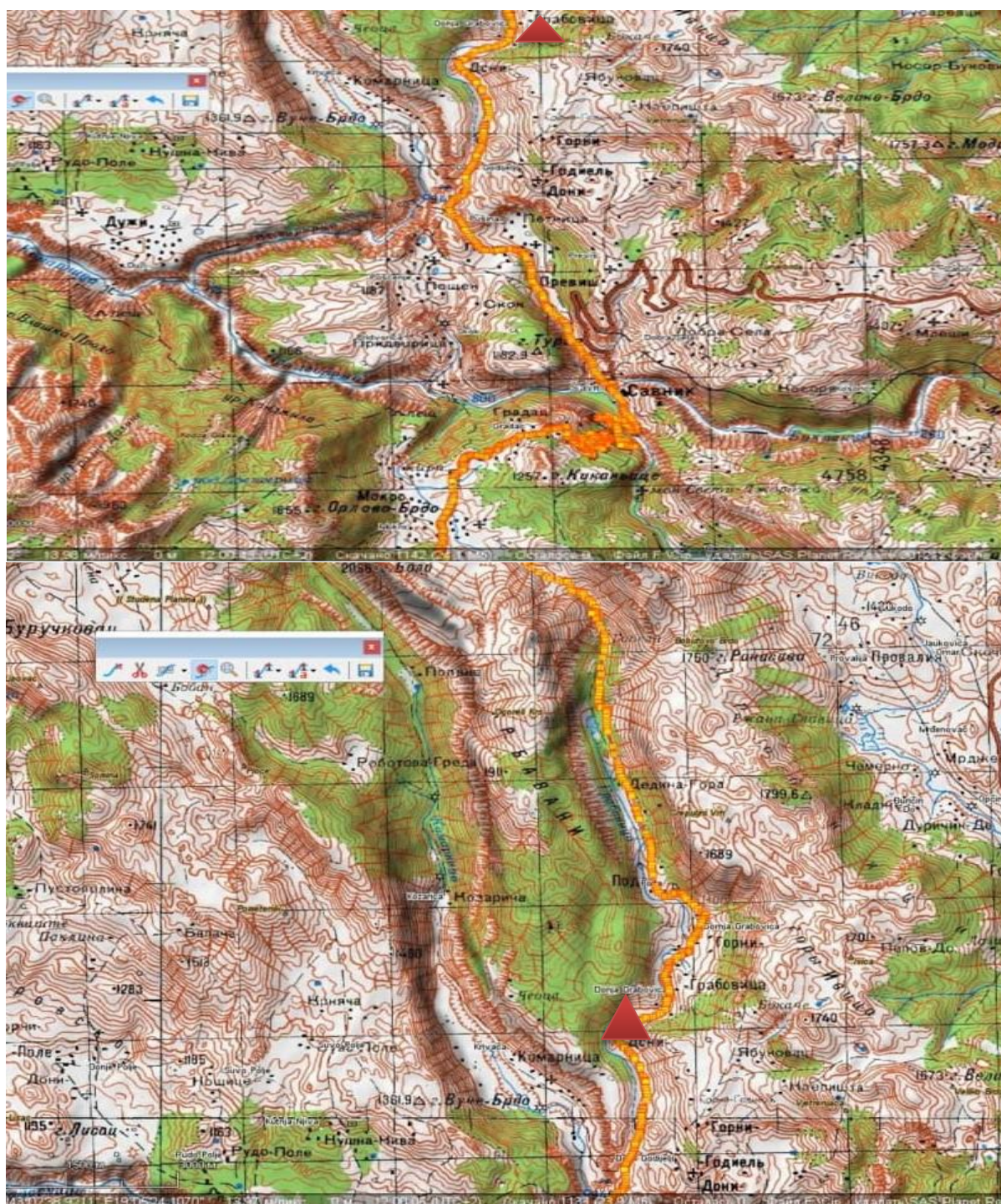

Рис. 3.2. Карто-схема нитки маршруту трекінгового туру. День – 3.

Оз. Зелений Вир – перевал Самар – озеро Шкрка.

- Старт
- Ночівля
- Фініш

ДОДАТОК Г

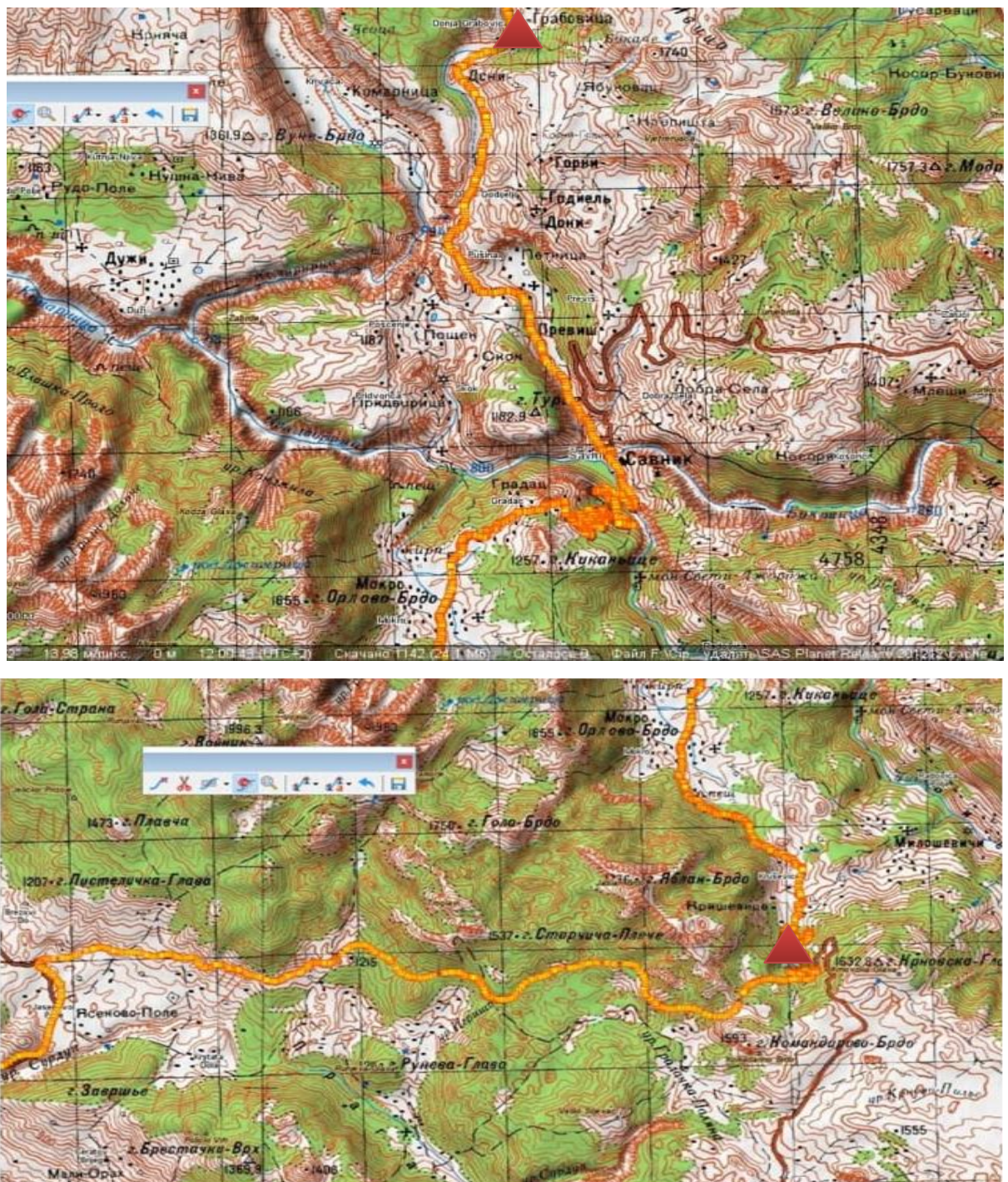

Рис. 3.3. Карто-схема нитки маршруту трекінгового туру. День – 4.

Шкртско озеро – перевал Шкрско – плато Іван-До.

- – Старт
- – Ночівля
- – Фініш

ДОДАТОК Д

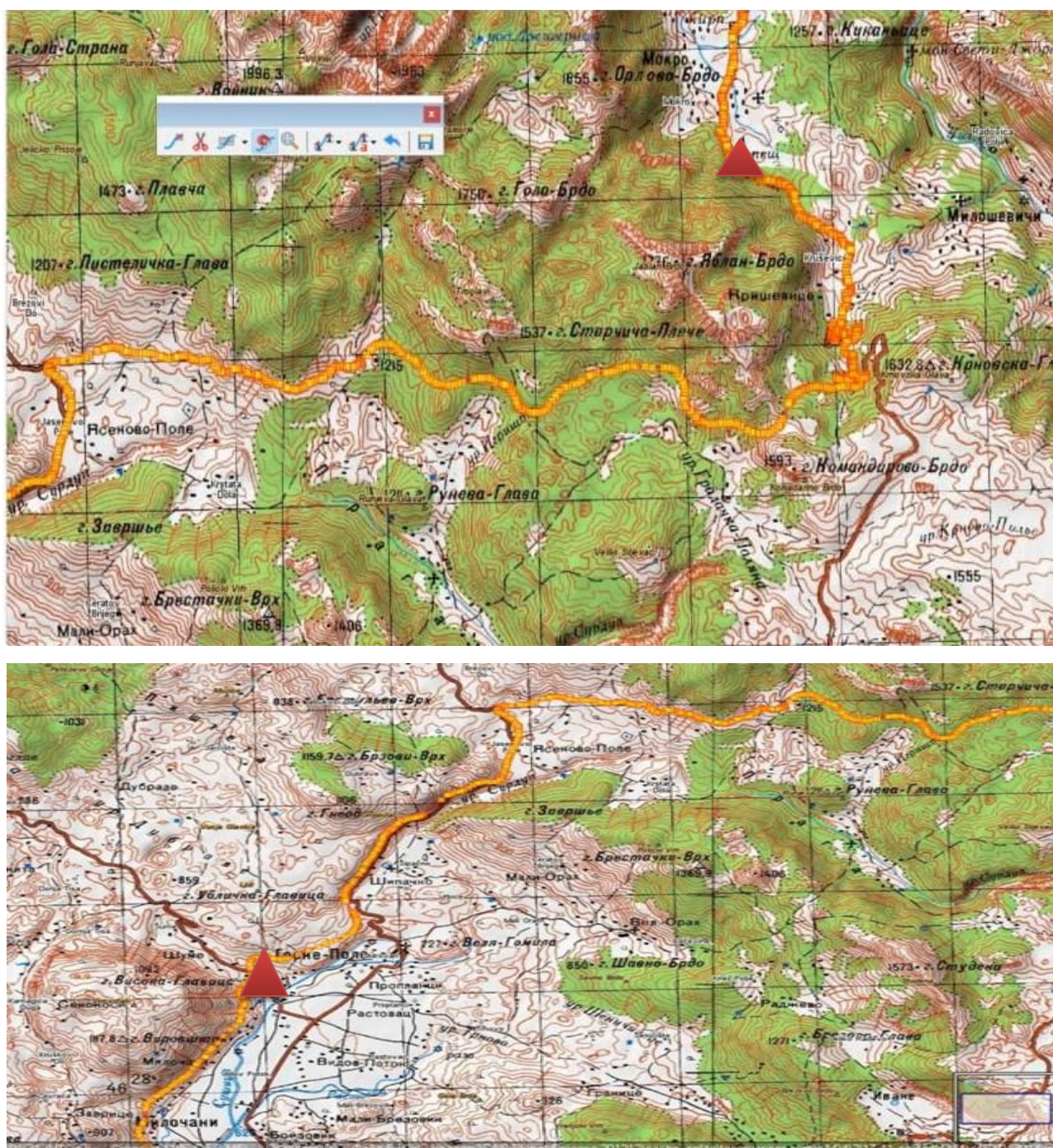

Рис. 3.4. Карто-схема нитки маршруту трекінгового туру. День – 5.

Плато Іван-до – Каньйон – с. Комарниця.

- – Старт
- – Ночівля
- – Фініш

ДОДАТОК Е

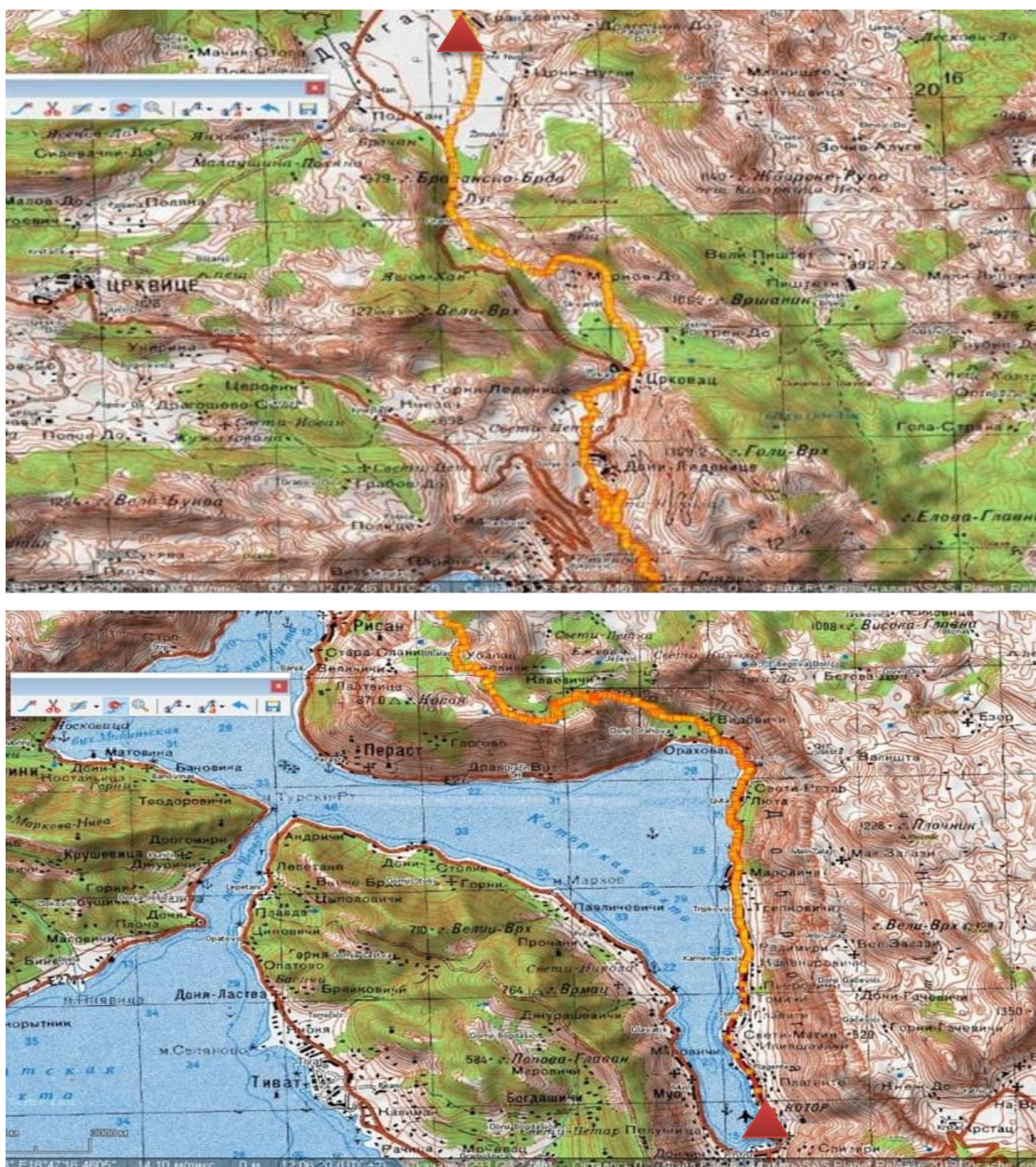

Рис. 3.5. Карто-схема нитки маршруту трекінгового туру. День – 6.

с. Комарниця-г. Котор – кемпінг «Налука».

- Старт
- Ночівля
- Фініш